

12- چه زمانی ایران مورد هجوم و لشکرکشی تیمور قرار گرفت؟

در اواخر قرن هشتم هجری، از سمت شمال شرق

13- تیمور که بود و چه خصوصیتی داشت و چه اقداماتی انجام داد؟

تیمور گورکانی * یکی از فاتحان مشهور در تاریخ است که بخش وسیعی از آسیا را فتح کرد و امپراتوری تیموری را بنیان گذاشت. او خود را از خاندان چنگیز می دانست. تیمور در بی رحمی و خونریزی دست کمی از چنگیزخان مغول نداشت. او به هنر، علاقه نشان می داد و هر شهر و ولایتی را که می گشود، هنرمندان و صنعتگرانش را به پایتخت خود سمرقند (امروزی) می فرستاد. تیمور حرص و طمع بسیاری به کشورگشایی داشت و در اندیشه فتح چین بود که مرگ، امانش نداد.

14- علت حمله های مکرر تیمور به ایران چه بود و محدوده حکومت وی کدام مناطق بود؟

تیمور پس از آنکه بر ماوراءالنهر تسلط یافت، با سوء استفاده از اوضاع پریشان و آشفته ایران که بر هر گوشه آن خانی و سرداری حکومت می کرد، چندین مرتبه به کشور ما یورش آورد که آسیب و صدمات فراوانی وارد کرد. عده زیادی تلف شدند و اموال مردم غارت گردید. امپراتوری تیمور از مرزهای چین تا شام گسترش یافته بود. پس از مرگ وی، فرزندان و نوادگانش هر کدام به بخشی از امپراتوری او مسلط شدند و با یکدیگر به دشمنی و ستیز پرداختند.

15- جانشین تیمور که بود و حکومت تیموریان چه زمانی از بین رفت؟

شاهرخ پسر تیمور، بر رقبیان خود برتری یافت و موفق شد بخش وسیعی از ایران را تحت تسلط خود درآورد. حکومت تیموریان سرانجام با ظهور حکومت صفویان در ایران از میان رفت.

درس 16

1- چرا دانشمندان و بزرگان ایرانی کوشیدند به مغولان نزدیک شوند؟

- آشنا کردن مغولان با فرهنگ و تمدن ایرانی اسلامی
- مهار کردن خوی خشن و ویرانگر بیابانگردان مغول
- آموختن راه و رسم کشورداری به آنان
- جلوگیری از خونریزی بیشتر.

2- خواجه نصیر الدین طوسی که بود و چه اقداماتی انجام داد؟

از برجسته ترین دانشمندان مسلمان ایرانی و مشاور هلاکوخان بود. او در جریان لشکرکشی هلاکو، تلاش زیادی برای حفظ جان مردم و کاهش قتل و غارت های مغولان کرد. به تشویق او هلاکو رصدخانه مراغه را ساخت که تبدیل به یک مرکز علمی و تحقیقاتی عظیم شد که منجمان و دانشمندان زیادی در آن فعالیت می کردند رصدخانه مراغه به وسایل اخترشناسی و کتابخانه بزرگی، مجهز بود.

3- خواجه رشید الدین فضل ... همدانی که بود و چه اقداماتی انجام داد و معروفترین کتاب وی چه نام دارد؟
از سیاستمداران و دانشمندان نامدار ایرانی در دوره مغول بود. به عنوان پزشک به دربار ایلخانان راه یافت و به عمران و آبادی و انجام کارهای خیریه علاقه داشت ریح رشیدی را در تبریز بنا کرد که شامل مسجد، مدرسه، بیمارستان، خانقاه و کتابخانه می شد را که تعداد زیادی از عالمان و پزشکان در آن اشتغال داشتند. وقف کرد
معروفترین کتاب او جامع التواریخ رشیدی است. این وزیر دانشمند نیز به دستور ایلخان مغول به قتل رسید.

4- مغولان چه دینی داشتند؟

مغولان هنگامی که به ایران هجوم آوردند دین واحدی نداشتند؛ عده ای از آنها هنوز به آیین گذشتگان خود اعتقاد داشتند و گروه دیگری پیرو آیین بودایی و دین مسیحیت بودند.

5- چرا مبلغان بودایی و مسیحی در زمان ایلخانان برای گسترش آیین خود در ایران موفق نبودند؟

زیرا مردم ایران اعتقاد محکمی به اسلام داشتند. سرانجام بر اثر کوشش عالمان و وزیران ایرانی، ایلخانان به دین اسلام درآمدند و مسلمان شدند.

6- در زمان غازان خان چه اقداماتی انجام شد؟

غازان خان به تشویق و راهنمایی وزیر خود، خواجه رشیدالدین فضل الله همدانی، اقدام به اصلاح امور اداری، مالی و قضایی کرد. این ایلخان، همچنین برای عمران و آبادانی تبریز بسیار کوشید. به روزگار او، شنب غازان در تبریز با دوازده بنای مهم مانند بیمارستان، مسجد، کاخ، مدرسه، کتابخانه و ... بر پا شد. هم زمان در بسیاری از شهرها مسجدهای بزرگ و در کنار آن گرمابه ای برای تأمین هزینه نگاهداری مسجد ساختند.

7- سلطان محمد خدابنده (اولجایتو) چه اقداماتی انجام داد؟

سلطان محمد خدابنده (اولجایتو) جانشین غازان خان نیز علاقه مند به عمران و آبادانی بود. او به پیشنهاد وزیرش خواجه رشیدالدین فضل ...، پایتخت را به سلطانیه منتقل کرد و موجب آبادی آنجا شد. اولجایتو در آن شهر آرامگاهی برای خود بنا کرد که به گنبد سلطانیه معروف است و یکی از شاهکارهای معماری در جهان اسلام به شمار می آید.

8- میزان توجه به عمران و آبادی و معماری در زمان ابوسعید (آخرین ایلخان مغول) چه اندازه بود؟

در دوران ابوسعید آخرین ایلخان مغول نیز بناهای باشکوهی ساخته شد. این بناها از نظر عظمت و بلندی گنبدها و ایوانها کم نظیر هستند. گچبری و کاشی کاریهای زیبا و اعجاب انگیز بناهای مذکور، حکایت از ذوق و نبوغ معماران ایرانی در آن زمان دارد.

9- شاهرخ پسر تیمور چه تفاوتی با پدرش داشت و چه اقداماتی در زمان او انجام شد؟

شاهرخ پسر تیمور که تحت تأثیر فرهنگ و تمدن ایران قرار داشت، راه پدر را در جنگ و خونریزی ادامه نداد. در زمان او هرات به پایتختی تیموریان انتخاب و به یکی از بزرگترین و باشکوهترین شهرهای ایران تبدیل شد. به سبب توجه و علاقه شاهرخ به ادب و هنر، تعداد زیادی از شاعران، هنرمندان و معماران نامدار به این شهر آمدند. همچنین مدارس و کتابخانه های متعددی به فرمان او در هرات ساخته شد و جویندگان علم و دانش را از گوشه و کنار ایران به خود جذب کرد. گوهرشاد، همسر شاهرخ از زنان نیکوکار بود او بناهای متعددی در هرات و مشهد ساخت که مسجد گوهرشاد در جوار حرم حضرت امام رضا یکی از آنهاست.

10- در کدام دوره هنر نگارگری و خوشنویسی شکوفا شد؟؟ در دوره تیموریان